

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No KB . 7238

İmtiyaz Sahibi: HALDUN SİMAVİ. * Bu nüshada Haberler kısmını idare eden Mesul Müdür: Selçuk Çandarlı * Makale, fıkra, tefrika, karikatür ve magazin kısmı Mesul Müdürü: Tahsin Öztin * Basıldığı Yer: YEDİGÜN Matbaası.

İstanbul Fethini Gören Üsküdar

Üsküdar, bir ulu rü'yâyı görenler şehri!
Seni gıptayla hatırlar vatanın her şehri,
Hepsi der: "Hangi şehir görmüş onun gördüğünü?
Bizim İstanbul'u fethettiğimiz mutlu günü!.,
Elli üç gün ne mehâbetli temâsâ idi o!
Sanki halkın uyanık gördüğü rü'yâ idi o!
Şimdi beşyüz sene geçmiş o büyük hâtradan;
Elli üç günde o hengâme görülmüş buradan;
Canlanır levhası hâlâ beşer ettikçe hayâl;
O zaman ortada, her sâniye, gerçek bir hâl.

Gürlemiş Topkapı'dan bir yeni şiddetle daha
Şanlı nâmiyle "Büyük top,, denilen ejderha.
Sarfedilmiş nice kol kuvveti gündüz ve gece,
Karadan sevkedilen yüz gemi geçmiş Halic'e;
Son günün cengi olurken, ne şafakmış o şafak,
Üsküdar, gözleri dolmuş, tepelerden bakarak,
Görmüş İstanbul'a yüzbin meleğin uçtuğunu;
Saklamış durmuş, asırlarca, hayâlinde bunu.

YAHYA KEMAL

İktibas edilemez. Neşir hakkı Hürriyet Gazetesine aittir.

TÜRK MUSİKİSİ AÇIK OTURUMUNDA HAZIR BULUNANLARDAN BİR GRUP...

«TÜRK MUSİKİSİNDE REFORM KENDİ KÖKÜNE BAĞLI OLARAK YAPILIR»

İSTANBUL

Birçok ünlü Türk müziği otoritesinin, profesör, bestekâr saz ve ses sanatçısının katıldığı "Türk Musikisi Açık Oturumu" önceki gün Çağaloğlu'ndaki A y d ı n l a r Ocağında yapılmıştır.

Prof. Dr. Muharrem Ergin, Prof. Dr. Faruk Timurtaş, Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş gibi ilim adamlarının, Laika Karabey, Necdet Varol, Cüneyt Orhon, Dr. Alaeddin Yavaşca, Dr. Nevzat Athğ, Feridun Darbaz, Niyazi Sayın, Necdet Yaşar, Cevdet Çağla, Emin Ongan, İsmail Baha Sürelsan, Sadi Yaver Ataman, Neriman ve Nida Tüfekçi, gibi Türk müziği sanatçıların, Ercüment Berker, Yılmaz Öztuna, Ergüder Yoldaş, Ruşen Ferit Kam, Adnan Saygun, Hikmet Şimşek, Nedim Otyam, Nüvit Kodallı, Cemal Reşit Rey, Ergican

Saydam gibi kompozitör ve yöneticilerin davetli buldukları açık oturumu Ercüment Berker yönetmiştir.

Türk musikisinde reformun ancak, kendi benliği ve köküne bağlı kalmak kaydı ile gerçekleştirilebileceği fikrinin güç kazandığı açık oturumda otoriteler, "Milli kültür içinde dil, din ve sanat beraberliği mevcuttur. Musikisiz milli kültür olamaz" fikrini dile getirmişlerdir.

Türk kültüründe musikinin yeri ve önemi, musikide ana ilkenin ne olacağı, Türkiye'de musiki politikası ve uygulaması, Türkiye'de musiki politikasında reform konularının tartışıldığı açık oturumda Dr. Alaeddin Yavaşca, Sadi Yaver Ataman, Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş ve kompozitör Ergüder Yoldaş'ın tebliğleri de okunmuş ve tartışılmıştır.

EKREM HAKKI AYVERDİ KONUŞUYOR

(Baştarafı 5. Sahifede)

zın dediği gibi "Herkes kaşık yapar amma sapını oturtamaz."

– Sizce Selimiye mi daha güzeldir, Süleymaniye mi?

– Süleymaniye.. Esas olan harim, yani ibadet edilen yerdir. Süleymaniye de bu en mükemmel şeklini bulmuştur. Selimiye'de ise, çok yüksek olan minareler, dört köşesinden, bu harimi söndürmüştür.

– Siz bütün Osmanlı İmparatorluğu arazisindeki camileri ve abideleri tetkik ettiniz. Camilerin buldukları memleketlere göre değişikliği var mı idi?

– Hiç bir fark yoktur. Şam'daki Selimiye Camii ile, Üsküp'teki İsa Bey Camii aynı ananenin mahsulü eserlerdir. Saraybosna'daki Hüsrevbey Camii ki elân orada İslâmın ocağıdır, Erzurum'daki Lala Mustafa Paşa Camii'nin hemen aynıdır..

– Sizce bu iyi bir şey midir?

– Tabii çünkü bu tam bir kemale erişildiğini gösterir.

– Hep camilerden bahsediyorsunuz, sebebi nedir? Başka mimari eser çeşidi yok mu?

– Çünkü Osmanlılar, en küçük uç beyliği iken, Hıristiyan dünyasına karşı, İslâmın kılıcı olma vazifesini yüklenmişlerdi. Kiliseye karşı camiye temsil ediyorlardı. Fetih ruhunun -tabir caizse- ruhu budur. Onun için nasıl bir Hıristiyan ehrinin zaptını, surlar üzerinde okunan Ezanı Muhammedi temsil ediyordu, nasıl ilk yapılan şey bir kilisenin fetih camii haline getirilip Cuma Namazının kılınması idi.. Ondan sonraki medeni fethin ilk basamağı da kilisenin karşısına cami dikmekti.. Sonra o camiinin etrafında medreseleri, hamamları, arastası ile şehir teşekkül ediyordu.. Camii daima hareket noktası, merkez ve hedef olmak gibi bir kaç vasfı haiz bulunuyordu. Halbuki daha içerde ve Hıristiyan aleminde uzak diyarlarında başka mimari şekillerine de daha çok zaman ve yer kalıyordu.

– Topkapı Sarayının mimari değeri?

– Topkapı Sarayını yaptıranların merkezi devlet fikri, mimari fikirlerinden çok mühimdir. Onların ilk gayesi devlet idaresinde vahdeti temin idi. Bunun için Topkapı'nın ikamete mahsus kısımları basit tutulmuş, buna mu-

kabil devlet idaresine ayrılan kısımları çok daha geniş ve mükemmel yapılmıştır.

– Topkapı Sarayı ile Dolmabahçe Sarayını mimari bakımdan kıyaslar mısınız?

– Zihniyet farkı vardır. Dolmabahçe bir 'Versay'aklidir, Topkapı ise Osmanlı zihniyet farkı deyip geçmeyin, birisinde imparatorluk kurulmuş, diğerinde ise batınlmıştır.

– Sınırlarımız dışında kalmış camilerimiz hakkında anlatmak istediğiniz var mı?

– Filibe'deki Hudavendigar Camii.. Etrafı ağaçlarla sarılarak, önüne dükkân yapılarak boğulmuş ve görülmez hale getirilmiştir. Bulgarların Türk Medeniyet eserlerini gizlemek için kullandıkları basit bir usul. Bu camii ölçerken ve tetkik ederken, çok yaşlı bir Türk'ün söylediği sözü hiç unutmam.. Kendisine "İstanbul'u gördün mü?" demiştim, cevaben "Nasil görmem, gördüm" dedi. "Ne vakit deyince". Şu cevabı verdi, "Vücudum gitmedi, aralıksız düşümde gördüm." Türk'ün iç mimarisidir bu...

Selânik'de de İshak Bey Camii, Sinema ve Bar yapılmış.. Onu böyle görmek çok hazin.. Çok acı ve utandırıcı.. Dimetoka'daki Çelebi Camiini yirmi sene önce gördüğüm zaman arpa anbarı idi.. Altı sene evvel gittiğimde camsız, penceresiz, içinde örümcekler sallanan, kedilerin doğurduğu bir harabe idi..

Buna mukabil, biz burada, Bizans'a ait bir hela taşı bulsak başına nöbetçi diyoruz. 1939'da içinde Küçük Ayasofya'nın bulunduğu yirmi camiinin minarelerinin bir hamlede yıkıldığını hatırlarım. Bunlara bugün dahi, minare ilavesine Anıtlar Kurulu izin vermemektedir. Meselâ Renan İsa Camii. Gerekçesi bunlar eski Bizans eseri imiş..

– Mimar Sinan'dan sonraki büyük mimarlarımız kimlerdir?

– Sultanahmet Camiinin mimarı Mehmet Ağa ve sonra Davut Ağa..

– Türk'ün İslam medeniyetindeki yerini kısaca söyleyebilirsiniz?

– Söylerim. Mimari, hat sanatı ve Musikide Türkler, İslam aleminde en öndedirler. Yâni Türk İslâmın hem mimarı, hem hattatı ve musikşinası ve hem de kılıcıdır.